

„Будуймо майбутнє вже сьогодні”

Президент Єврокомісії Жозе Мануел Баррозу закликав Україну до модернізації та реформ

Стор. 4

НОВИНИ ЄС

**Представлено
бюджет ЄС
на 2012 рік**

Стор. 5

ОФІЦІЙНО

**Посол Швеції Стефан Гуллгрен
вважає реалізацію Східного
партнерства успішною**

Стор. 10

СПІВПРАЦЯ ЄС–УКРАЇНА

**Єврокомісія виділила
€110 млрд на добудову
об'єкта „Укриття”**

Стор. 12

Рада Євросоюзу схвалила
Дунайську стратегію
(стор. 5)

Розпочала роботу
Парламентська асамблея
Східного партнерства
(стор. 18)

НЕПРИРОДНА ДИСКУСІЯ

У квітні відбувся черговий раунд переговорів зі створення Зони вільної торгівлі між ЄС та Україною. Здавалося б пересічна й робоча, та ця подія викликала справжню бурю емоцій і дискусій.

Звісно, дискусії – це завжди корисно. І кожен раунд таких непересічних переговорів є чудовою нагодою поговорити про майбутні нюанси вільної торгівлі між Євросоюзом та Україною. Фахівці-економісти могли б обговорити, що Україні слід зробити для якнайкращого використання можливостей доступу на понад 500-мільйонний єдиний європейський ринок, як збільшити конкурентоспроможність її товарів. Цікаво було би послухати думку виробників, представників бізнесу – тобто тих, кого майбутня Угода про вільну торгівлю стосується безпосередньо.

Та, на жаль, нічого цього не було. А гарячі дебати й суперечки, спричинені переговорами про Зону вільної торгівлі між ЄС та Україною, стосувалися здебільшого можливості приєднання її до Митного союзу Росії, Казахстану та Білорусі. Замість фахівців і бізнесменів учасниками дискусії були переважно політики та політологи.

У цьому зв'язку хотілося б наголосити на кількох очевидних речах.

Перша – давно відомо, що Україна мусить вибирати між Зоною вільної торгівлі з ЄС і згаданим Митним союзом. Подібну позицію Євросоюзу доведено до відома українського керівництва в рамках особистих контактів на найвищому рівні, її не раз було висловлено публічно.

Друга – саме питання про відмову України від задекларованої мети створення Зони вільної торгівлі з ЄС на користь Митного союзу інспіроване третьою стороною. Не ЄС і не українське керівництво чи політикум стали „мультиплікаторами” цих дебатів.

Третя – градус дискусії підвищується по мірі наближення ЄС і України до завершення переговорів.

Із цих трьох речей виходить дуже простий пазл, який пояснює причини згаданої неприродної дискусії. До речі, у запалі цих квітневих суперечок якось загубився один важливий факт: минулий раунд переговорів був таки успішним, Україна та ЄС змогли домовитися з кількох важливих питань. Залишається сподіватися, що перемовини незабаром таки завершаться. Тоді й дискусія стане цілком природною: про вільну торгівлю між ЄС та Україною і ні про що інше.

НОВИНИ ЄВРОСОЮЗУ

Жозе Мануел Баррозу: „Розпочнімо будувати майбутнє сьогодні”	4
ЄС запроваджує санкції щодо Сирії	4
Економія і сприяння зростанню водночас	5
Хорватія наближається до членства в ЄС	6
Єдиний патент стає реальністю	7
Європейський ордер ефективний, але вимагає вдосконалення	8
Освіченість споживачів має бути кращою	9

ЄВРОІНТЕРВ'Ю

Стефан Гуллгрен: „Східне партнерство просувається успішно”	10
--	----

ТЕМА НОМЕРА

Ядерна безпека не знає кордонів	12
Юкіе Мокуо: „Ми намагалися зруйнувати постчорнобильські стереотипи”	14
У зоні відчуження – нова система радіаційного моніторингу	16

НОВИНИ СПІВПРАЦІ ЄС–УКРАЇНА

Ірина Геращенко: „Ми хочемо розширити парламентське співробітництво”	18
Євронест розпочав роботу	18
Дітям місце у родині, а не в інтернаті	19
Валентина Полтавець: „Євросоюз допомагає змінити суспільну свідомість”	20
Латорицю очищали від сміття	22
Студентські заходи від Інформаційних центрів ЄС	22

МОЛОДІЖНИЙ ФОРУМ

Євроклубівці побули європарламентарями	23
Світ по-новому	24
„Євроавтобус”: рейс четвертий	25

НОН-СТОП

Європейська культурна спадщина примножується	26
--	----

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

ЄВРОБЮЛЕТЕНЬ №5'11

Інформаційне видання Представництва
Європейського Союзу в Україні
Засновник: Представництво
Європейського Союзу в Україні
01024, м. Київ, вул. Круглоуніверситетська, 10
<http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/>

Керівник проекту – Ірина Стаднійчук
E-mail: Irina.Stadnnychuk@eeas.europa.eu
Головний редактор –
Анатолій Марциновський

Редакційна група: Тетяна Вороніна,
Юлія Ємельянова, Данило Марчишин

Інтернет-версія видання:
http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/press_corner/eurobulletin

Видавець: ТОВ „Агенція комунікацій”
ТМ „Key Communications”
Адреса: 01033, м. Київ
вул. Саксаганського, 28, оф. 20
Тел./факс (044) 201 64 94
Свідцтво про реєстрацію
КВ №13773-2747ПР від 17.03.2008 р.
Індекс видання 98603
ISSN 1725-0811
Підписано до друку 26.05.2011 р.
Друк: ТОВ „Новий друк”
02660, м. Київ, вул. Магнітогорська, 1
Наклад 5000 прим.
Безплатно

Жозе Мануел Баррозу: „Розпочнімо будувати майбутнє сьогодні”

За останні п'ять років Президент Єврокомісії Жозе Мануел Баррозу відвідував Україну багато разів. Однак минулий квітневий візит був як ніколи насиченим та різноманітним. Домінувала чорнобильська тематика, але водночас багато йшлося і про поточні відносини між ЄС та Україною. Зокрема, про гаряче дискусійну останнім часом в Україні дилему: Зона вільної торгівлі з ЄС чи Митний союз Росії, Білорусії та Казахстану.

– Звісно ж, для України було б дуже складно вести переговори щодо Зони вільної торгівлі з ЄС, якби вона приєдналася до Митного союзу держав, які не мають преференцій у торгівлі з Євросоюзом, – дипломатично, але однозначно прокоментував це Жозе Мануел Баррозу після зустрічі з Президентом України Віктором Януковичем.

Глава України у відповідь наголосив на бажанні держави лише співпрацювати з Митним союзом, інтегруючись до ЄС.

– Переконалий, що це не лише не буде перешкоджати створенню Зони вільної торгівлі з ЄС, а сприятиме в майбутньому євроінтеграційним процесам на євразійському просторі, – сказав Віктор Янукович.

Зустріч керівників та їхні заяви стали своєрідною ризикою під дискусією й сигналом того, що ЄС і Україна продовжують рухатися наміченим шляхом. Перспективам розвитку відносин було присвячено й виступ очільника Єврокомісії в Київському національному університеті ім. Т. Шевченка. Зокрема, йшлося про майбутню Угоду про асоціацію.

Жозе Мануел Баррозу наголосив:

– Це більше, ніж просто угода. Це процес змін, який охоплює всю

систему. Серцевиною його є цінності Європейського Союзу – свобода, демократія, дотримання прав людини та фундаментальних свобод, верховенство права. Цих же цінностей, відповідно до статті 49 Договору про Європейський Союз, повинні дотримуватися європейські країни, які хочуть досягти стратегічної цілі – європейської інтеграції. Угода створить також економічні можливості для України. Вона наблизиться до законодавства ЄС в усьому – від політики у сфері довілля до громадського транспорту. Це означатиме вищі стандарти, кращий сервіс для громадян, дозволить Україні успішно конкурувати на міжнародних ринках. Жозе Мануел Баррозу був удостоєний звання Почесного доктора університету. Керівник Єврокомісії у відповідь наголосив на величчі постаті Тараса Шевченка, зачитувавши „Присвяту” Івана Франка: „Він був сином мужика і став володарем у царстві духа. Він був кріпаком і став велетнем у царстві людської культури. Він був самоуком і вказав нові, світлі та вільні шляхи професорам і книжним ученим”.

Водночас Жозе Мануел Баррозу закликав думати не лише про минуле та сьогодення. Свою промову він завершив так:

– Майбутнє належатиме тим, хто готовий до нього вже сьогодні. Модернізація і реформи, які ведуть до демократичнішого та відкритішого суспільства й відкритої економіки – це те, що пропонує вам Європейський Союз. Це шлях для процвітання у майбутньому. Розпочнімо будувати його сьогодні. ☺

ЄС запроваджує санкції щодо Сирії

Рада ЄС запровадила 9 травня санкції проти Сирії. Таким чином Євросоюз відреагував на придушення демонстрацій протесту і загибель сотень мирних громадян.

Євросоюз наклав ембарго на експорт зброї та обладнання, яке може бути використане проти цивільного населення. Тринадцятьом високопоставленим чиновникам та іншим особам, безпосередньо відповідальним за розстріл демонстрантів, забороне-

но в'їжджати на територію ЄС. Їхні активи заморожено.

– Дії Євросоюзу є відповіддю на придушення сирійським керівництвом мирних акцій протесту, в тому числі й військовими методами, що призвело до загибелі, поранень та арештів сирійських громадян, – заявила Високий представник ЄС із закордонних справ та безпекової політики Кетрін Ештон. – Це однозначно суперечить універсальним принципам прав людини та

фундаментальних свобод. Мета заходів ЄС – досягти негайної зміни політики сирійського керівництва. ЄС закликає Сирію покласти край насиллю та здійснити швидкі, справжні та всеосяжні політичні реформи. Це єдиний спосіб забезпечити в Сирії мир і стабільність на довгострокову перспективу. Громадянські протести у цій країні тривають уже майже три місяці. Застосування сили проти демонстрантів призвело до загибелі близько тисячі мирних громадян. ☺

Економія і сприяння зростанню водночас

Європейська Комісія оприлюднила проект бюджету ЄС на 2012 рік. „Тонке балансування, яке поєднує економію та заходи зі сприяння економічному зростанню”, – так охарактеризував документ Комісар ЄС з питань бюджету та фінансового програмування Януш Левандовські.

Порівняно з бюджетом–2011 пробиткова частина кошторису на наступний рік зросла на 4,9% – до €132,7 млрд. Запропонований Єврокомісією розмір видатків становить €147,4 млрд. Брюссель наголошує, що це мінімум, який потрібен для виконання Євросоюзом його юридичних зобов'язань у рамках укладених раніше контрактів.

Водночас проект бюджету відповідає нинішнім тенденціям жорсткої економії, якої дотримуються уряди держав-членів ЄС. Приклад у цьому подає Єврокомісія. Вона заморозила зростання власних адміністративних витрат, скоротивши видатки, пов'язані з утриманням будинків, інформаційними та комунікаційними технологіями, навчанням, публікація-

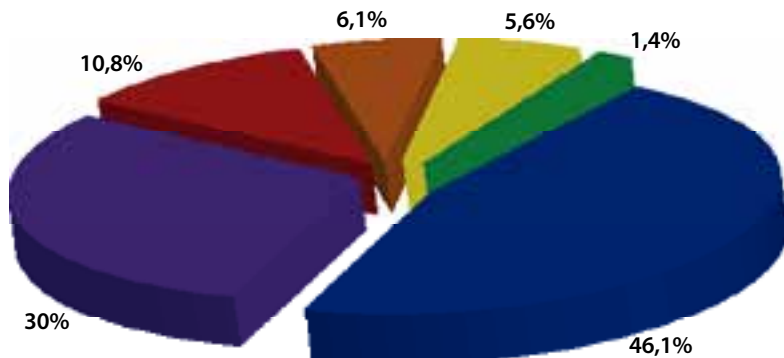
ми, відрядженнями, конференціями тощо. Крім цього, виконавча структура ЄС уже третій рік поспіль не вимагає запровадження нових посад. Також зменшені витрати на деякі програми та ініціативи, що неефективно працювали попереднього року.

Найбільші суми передбачені на допомогу державам-членам у їх сталому розвитку (€57,7 млрд) та на виконання пріоритетів стратегії „Європа–2020” –

€62,6 млрд (збільшення на 5,1% порівняно з минулим роком).

У червні свою позицію щодо проекту бюджету має оприлюднити Рада ЄС, у жовтні – Європарламент. У разі розбіжностей ці інституції повинні будуть дійти згоди в рамках 21-денної погоджувальної процедури. Якщо ж компромісу не досягнуть, бюджетний процес розпочнеться по-новому. Таке трапилося торік. ☺

БЮДЖЕТ–2012: РОЗПОДІЛ ВИДАТКІВ ЗА НАПРЯМАМИ

- Згуртованість та конкурентоспроможність задля економічного зростання та зайнятості – 46,1%
- Пряма допомога та пов'язані з ринком витрати – 30%
- Розвиток сільських територій – 10,8%
- ЄС як глобальний гравець – 6,1%
- Загальні адміністративні витрати – 5,6%
- Громадянство, свобода, безпека та правосуддя – 1,4%

Дунайська стратегія отримала зелене світло

Рада Євросоюзу схвалила у квітні Стратегію ЄС для Дунайського регіону, презентовану Єврокомісією у грудні 2010 року. Нині тривають практичні приготування до її імплементації.

Зокрема, серед поставлених стратегією завдань – розвиток ефективних багатомодальних терміналів у дунайських портах, завдяки чому до 2020 року заплановано з'єднати водні шляхи із залізничними та автомобільними. Також заплановано вдосконалення управління повеневими ризиками й, одночасно,

зменшення цих ризиків. Завдяки покращенню екології регіону передбачено до 2020 року відновити екосистеми Чорного моря до рівня 1960-го. Усього в рамках стратегії заплановано близько 200 заходів.

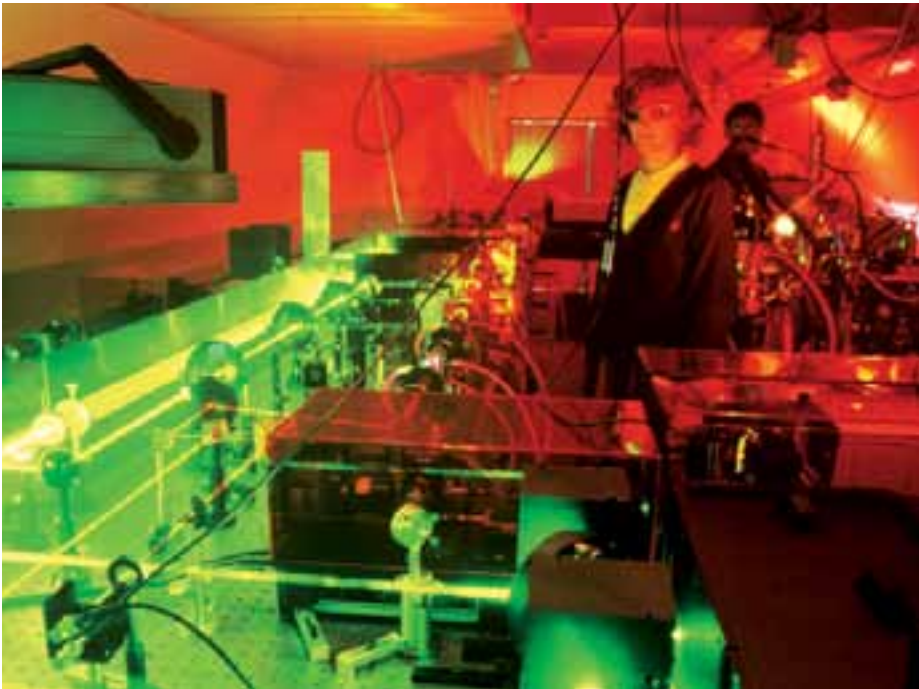
Стратегія стосується 14 країн, територією яких протікає Дунай. Із них вісім членів ЄС – Німеччина, Австрія, Угорщина, Чехія, Словаччина, Словенія, Болгарія та Румунія. Також участь у реалізації стратегії братимуть Хорватія, Сербія, Боснія і Герцеговина, Чорногорія, Укра-

їна й Молдова. Сукупна чисельність населення придунайських територій становить близько 100 млн осіб.

– До 2020 року в Дунайському регіоні має бути покращено рівень життя, економічні можливості й довкілля, створено більше інноваційних компаній, які забезпечуватимуть робочі місця, інтенсифіковано культурні обміни, – зазначив Комісар ЄС з питань регіональної політики Йоганнес Ган. – Успіх Дунайської стратегії сприятиме добробуту Європи загалом. ☺

Більше інформації – на сайті http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/danube/

Знято обмеження на працевлаштування для громадян „нових” держав ЄС

З 1 травня громадяни восьми держав ЄС, які приєдналися до нього 2004 року, отримали право на вільне працевлаштування в усьому Союзі. Раніше 15 так званих старих членів могли запроваджувати обмеження для захисту своїх ринків праці.

Йдеться про громадян Чехії, Естонії, Латвії, Литви, Угорщини, Польщі,

Словенії та Словаччини. Згідно з домовленостями, „старі” держави-члени могли обмежувати їм свободу працевлаштування на максимальний період сім років за трифазною схемою „2+3+2”. Причому перед початком кожної нової фази умови для продовження обмежень ставали дедалі жорсткішими. Обмеження полягали

у необхідності для громадян згаданих країн отримувати дозволи на роботу. Зовсім не застосовували їх Велика Британія, Ірландія та Швеція. Більшість з решти держав скасували обмеження протягом другої фази перехідного періоду. 2006 року так вчинили Греція, Іспанія, Португалія, Фінляндія та Італія, 2007-го – Нідерланди й Люксембург, 2008-го – Франція. Бельгія і Данія цілком відкрили свої ринки праці 2010 року, і от останніми це зробили Німеччина та Австрія.

Статистика свідчить, що значного напливу працівників з „нових” до „старих” країн ЄС не сталося. Різкий стрибок зафіксовано 2004 року: тоді на заробітки виїхали мільйон трудових мігрантів, значною мірою до Ірландії та Великої Британії. Але станом на 2010 рік ця цифра зросла лише до 2,3 млн осіб, що становить 0,6% населення ЄС-15. Досить незначна цифра порівняно з 19 млн громадян третіх країн, які проживають у „старих” країнах ЄС.

Поки що залишаються чинними обмеження на працевлаштування в ЄС-15 для громадян Румунії та Болгарії, які приєдналися до Союзу 2007 року. Нині їх застосовують десять держав. ☼

Хорватія наближається до членства в ЄС

У квітні Хорватія та Єврокомісія закрили ще два розділи переговорів про вступ цієї країни до ЄС. Залишається домовитися щодо п'яти. Загреб сподівається завершити перемовини до кінця липня.

Усього переговорний процес охоплює 35 розділів. Два, щойно закриті,

є дуже важливими, вони стосуються сільського господарства й регіонального розвитку. Йдеться про принципи надання Хорватії відповідного фінансування з бюджету ЄС після її вступу до Союзу.

– У ці політично непрості часи надзвичайно важливо те, що ми надсилаємо позитивні сигнали кожному хорватському громадянину, – прокоментував подію міністр закордонних справ головуючої в ЄС Угорщини Янош Мартоні.

Ситуація у квітні була справді складною. Тоді як держава просунулася у вступних переговорах з ЄС, у ній самій відбувалися потужні антиєвропейські демонстрації. Тисячі людей протестували проти рішення Міжнародного кримінального трибуналу для колишньої Югославії. Він засу-

див до 24 років позбавлення волі экс-командувача Збройних сил Анте Готовину та до 18 років – колишнього командувача спецполіції Младена Маркача. 1995 року вони очолювали хорватські підрозділи, коли ті ліквідували самопроголошену республіку хорватських сербів, Сербську країну. Багато людей у Хорватії вважають обох національними героями. Під час демонстрацій протесту палили прапори Євросоюзу.

У будь-якому разі, у хорватів ще буде нагода вибирати між минулим і майбутнім: зазвичай угоди про вступ до ЄС затверджують на загальнонаціональному референдумі. За оптимістичним сценарієм Хорватія може приєднатися до ЄС 1 січня 2013 року. Переговори про вступ вона розпочала в жовтні 2005-го. ☼

Єдиний патент стає реальністю

У квітні Європейська Комісія подала до Ради ЄС та Європарламенту два законопроекти, що стосуються використання й захисту Єдиного європейського патенту. Він діятиме у 25 державах-членах Союзу.

Нинішня європейська патентна система дуже дорога, складна та є загальноновизнаним бар'єром для поширення інновацій. Існує Європейська патентна служба – структура Європейської патентної організації, яка об'єднує 38 країн. Вона вивчає заявки на отримання патентів та надає їх у разі відповідності всім вимогам. Однак для захисту патенту в усьому ЄС винахідник має пройти процедуру його легалізації в кожній окремій країні. Це означає значні кошти на переклад і адміністративні витрати. Наприклад, захист патенту в усіх 27 державах ЄС обходиться в €32 тис., з яких €23 тис. – вартість перекладу. Для порівняння – патентування винаходу у США коштує в середньому €1850.

Уперше з пропозиціями щодо запровадження Єдиного європейського патенту Єврокомісія виступила десять років тому. Однак увесь цей час спра-

ва була блокована через питання мов, якими мають видавати документ (як бачимо, мовна тема чутлива не лише для України). Навіть після десятиліття дискусій і суперечок так і не поступилися своїми позиціями Італія та Іспанія. Тому торік у грудні було задіяно передбачену договорами ЄС схему „поглибленого співробітництва”: коли дев'ять і більше держав-членів можуть іти далі в певній сфері без згоди всього ЄС. Інші країни – у цьому випадку Іспанія та Італія – можуть приєднатися до них будь-коли.

Відповідно до нинішніх пропозицій Єврокомісії, захист Єдиного європейського патенту в 25 країнах коштуватиме €680 після перехідного періоду, протягом якого сума становитиме €2500. Патент діятиме й буде однаково захищений в усіх державах-учасниках ініціативи. Заявки на патентування можна буде подавати будь-якою офіційною мовою ЄС. І хоча Європейська патентна організація вивчатиме їх та видаватиме патенти англійською, французькою та німецькою, заявникам компенсуватимуть вартість перекладу на одну з цих

Патент, виданий Рудольфу Дизелю

мов. У перспективі планують створити систему електронного перекладу патентів, яка автоматично забезпечувала б доступність їхньої інформації у будь-якій країні Союзу. ☉

Півтора мільйона працюють у сфері культури

Євростат оприлюднив дані, що ілюструють стан та місце культури в державах-членах Євросоюзу. Зокрема, станом на 2009 рік у цій сфері в ЄС працювали майже 1,5 млн осіб – 0,7% від його насе-

лення. Найбільше в Німеччині – 330 тис., а у відсотковому вимірі попереду Швеція та Фінляндія – по 1,5%.

У 2007–2008 академічному році мистецтво та культуру вивчали

Кількість зайнятих у сфері культури (x1000), 2009 рік*			Кількість зайнятих у сфері культури (x1000), 2009 рік*		
		% від усього зайнятого населення			% від усього зайнятого населення
ЄС–27	1 482	0,7	Литва	7	0,5
Бельгія	26	0,6	Люксембург	2	0,7
Болгарія	18	0,6	Угорщина	24	0,6
Чехія	36	0,7	Мальта **		
Данія	25	0,9	Нідерланди	108	1,3
Німеччина	328	0,8	Австрія	37	0,9
Естонія	3	0,5	Польща	69	0,4
Ірландія	17	0,9	Португалія	21	0,4
Греція	23	0,5	Румунія	13	0,1
Іспанія	102	0,5	Словенія	6	0,6
Франція	180	0,7	Словаччина	12	0,5
Італія	119	0,5	Фінляндія	36	1,5
Кіпр	2	0,4	Швеція	68	1,5
Латвія	7	0,7	Велика Британія	196	0,7

* Включає письменників, артистів, авторів, журналістів, скульпторів, художників, композиторів, музикантів, співаків, хореографів, танцівників, акторів та представників інших дотичних професій.

** Даних немає.

Більше інформації – на сайті <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>

в Євросоюзі 725 тис. студентів, або 3,8% від загальної кількості їх у Союзі. Найвищий показник має Велика Британія – 6,8%.

Ця сама країна лідирує і за обсягами зовнішньої торгівлі товарами та послугами сфери культури й мистецтва – 1,8% від її експорту 2010 року, тоді як середній показник по ЄС становить 0,6%. ☉

Європейський ордер ефективний, але вимагає вдосконалення

Європейська Комісія оприлюднила чергову доповідь щодо застосування Європейського ордеру на арешт. Його з 2004 року використовують для затримання та екстрадиції підозрюваних у злочинах осіб.

Європейський ордер на арешт, виданий однією державою-членом, діє на території всіх інших. Протягом 2005–2009 років у Євросоюзі видали 54 689 таких ордерів, на їхній підставі

затримали 11 630 підозрюваних. Використання цього механізму дозволяє значно скоротити процедуру повернення таких осіб до країн, в яких скоєно злочин. Традиційна екстрадиція тривала приблизно рік, тоді як після запровадження Європейського ордеру на арешт на це йде 16 днів у разі згоди затриманого на повернення і 48 днів – без неї.

Європейський ордер на арешт використовували і в деяких резонансних випадках. Наприклад, за його допомогою в Італії затримали свого часу підозрюваних в організації вибухів у Лондоні. В Іспанії – серійного убивцю-німця, а крупного наркоторговця з Мальти повернули туди після затримання у Сполученому Королівстві. Відразу у шести державах ЄС було взято членів потужної італійської банди грабіжників.

Наголошуючи на безперечних успіхах у застосуванні механізму, Єврокомісія закликає держави-члени до

досконалішого використання Європейського ордеру на арешт. Зокрема, не видавати його, якщо не йдеться про серйозні злочини – умовно кажучи, у випадку крадіжки велосипеда. Іншим предметом уваги Брюсселя є дотримання прав підозрюваних, яких затримують та екстрадиюють. У ЄС уже є закон щодо права на перекладача у кримінальних процесах, розглядають ухвалення спільних правил щодо гарантування затриманим цілковитої інформації про їхні права. У планах – ухвалення рішень, які стосуватимуться права на адвоката й спілкування з родиною та роботодавцем.

Зауважимо, що держави-члени користуються можливостями Європейського ордеру на арешт по-різному. Згідно зі статистикою за 2009 рік, найбільше таких видала Польща – 4844, за нею йдуть Німеччина (2433) та Румунія (1900). А от Італія та Болгарія не виписали жодного Європейського ордеру на арешт. ☺

Врятувати біорозмаїття

Єврокомісія представила на початку травня нову стратегію із захисту та покращення біорозмаїття. Вона розрахована на десять років і націлена на зменшення впливу головних причин, які йому загрожують.

Біорозмаїття нині переживає кризу. Стрімко скорочується чисельність видів рослин і тварин. Багато екосистем деградували до стану, коли не можуть більше виконувати свої функції, від яких залежать люди.

Це стосується чистоти повітря та води, запилення сільськогосподарських культур, захисту від повеней тощо.

У ЄС близько 25% видів тварин перебувають під ризиком вимирання: ссавці, птахи, рептилії... 88% видів риби надмірно виловлюють.

Все це завдає величезних соціальних та економічних втрат. Наприклад, збитки від зменшення запилення культур комахами оцінюються в ЄС у €15 млрд щорічно.

– Ми надто швидко витрачаємо природний капітал, – зауважив Комісар ЄС з питань довкілля Янез Поточнік. – Час усвідомити серйозність ситуації та свої минулі помилки й дати відповідь на нинішні виклики.

Серед запропонованих Єврокомісією заходів – повна імплементація чинного законодавства щодо захисту природи й підтримка мереж заповідників; покращення і відновлення екосистем там, де це можливо; забезпечення сталого сільського та лісового господарства; захист рибних запасів тощо. ☺

Освіченість споживачів має бути кращою

Європейські споживачі ще не дуже добре обізнані зі своїми правами й часто не готові зробити усвідомлений вибір того чи іншого товару або послуги. Про це свідчить проведене Євробарометром дослідження.

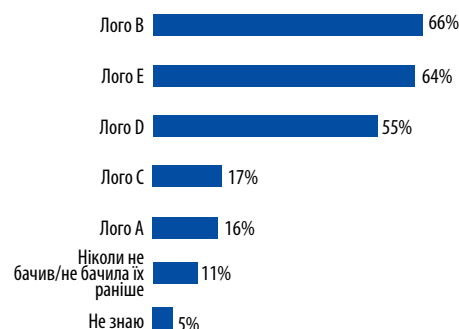
Споживча освіта є одним із пріоритетів ЄС. Озброєний відповідними знаннями споживач легко визначить кращу пропозицію, знає свої права і може відстояти їх у разі порушень. А це часто буває необхідним навіть у Євросоюзі з його визнаною якістю продукції та високим рівнем захисту прав споживачів. За статистикою, їхні збитки від придбання неякісних товарів і послуг за останні 12 місяців становлять 0,4% сукупного ВВП Союзу. Більшість споживачів намагаються владнати проблеми з торговцями або надавачами послуг, проте в разі невдачі переважно припиняють відстоювати свої права.

Щоб було менше таких ситуацій, споживач має вміти вибрати якісний товар і правильно прочитати інформацію на упаковці. Опитування Євробарометра засвідчило, що тут також є проблеми. Наприклад, досить низький рівень знань про логотипи, які використовують для позначення тих чи інших властивостей товарів. Наводимо відповідний графік, що демонструє рівень обізнаності з ними європейських споживачів. Також подаємо значення того чи іншого лого – сподіваємося, ця інформація стане у пригоді й нашим читачам. ○

Лого А		Органічний продукт
Лого В		Товар відповідає нормам ЄС
Лого С		Товар відповідає високим екологічним стандартам
Лого D		Товар виготовлено з паперу, придатного для повторної переробки
Лого Е		У разі неналежного використання продукту він може завдати шкоди вашому здоров'ю

СЕРЕД ЗАПРОПОНОВАНИХ ЛОГОТИПІВ ВИБЕРІТЬ ТІ, ЯКІ ЗНАЄТЕ

Молдова відмовляється від „коньяку” і „шампанського”

Європейська Комісія та Молдова парафували у квітні угоду щодо використання географічних позначень у назвах товарів. Передусім це стосується харчової, виноробної та алкогольної продукції.

Відповідно до тексту угоди, Молдова зобов'язується стежити за використанням понад 3200 географічних назв харчових продуктів, вин та алкогольних напоїв, які захищені на території ЄС. Тобто Кишинів гарантуватиме, що молдовські виробники не користуватимуться назвами, які мають прив'язку до конкретних регіонів у Союзі. Наприклад, „коньяк”, „шампанське”, „мадера”, „фета” тощо.

Молдова стала другою після Грузії країною-сусідом ЄС, що завершив такі переговори з Єврокомісією.

– Ця угода є подальшим кроком у зміцненні нашої Системи географічних позначень у всьому світі. Вона також надає відносинам між Євросоюзом і Молдовою нової, позитивної динаміки, – зауважив Комісар ЄС з питань сільського господарства та розвитку сільських територій Дачан Чолош.

Нагадаємо, що питання географічних позначень є у порядку денному переговорів про створення Зони вільної торгівлі між Євросоюзом та Україною. ○

Стефан Гуллгрєн: „Східне партнерство просувається успішно”

7 травня 2009 року в Празі відбувся установчий саміт Східного партнерства. Міркуваннями про результати дворічного існування цієї ініціативи ЄС з нами поділився Надзвичайний і Повноважний Посол Швеції в Україні Стефан Гуллгрєн.

Швеція була одним із ініціаторів створення Східного партнерства. Після двох років реалізації ініціативи чи задоволені ви тим, як тодішні задумки втілюються у життя?

– На мою думку, Східне партнерство реалізується вдало. Звісно, часом з боку громадськості, аналітиків та коментаторів можна почути: мовляв, занадто багато говорять і дуже мало працюють. Але треба розуміти кілька речей. Коли йдеться про такі масштабні ініціативи, як Східне партнерство, то завжди досить багато часу забирає започаткування інституцій та органів, без яких неможливо досягти реальних результатів. Крім цього, процеси, які відбуваються в рамках таких ініціатив, дуже рідко приносять швидкі результати – це більше робота на перспективу. Отож не слід робити поспішних висновків.

Виходячи з таких міркувань можна стверджувати: Східне партнерство просувається протягом перших двох років успішно. Процес налагоджено, працюють платформи, між ЄС та його партнерами тривають важливі двосторонні переговори. Зокрема, і з Україною – з укладення Угоди про асоціацію та, як її складової, Угоди про вільну торгівлю. Триває робота в рамках уже схвалених багатосторонніх ініціатив. Саме вони є доданою

вартістю до того, що було зроблено у відносинах між ЄС і державами-партнерами в рамках двосторонніх Угод про партнерство і співробітництво.

Усе ж в Україні часом можна зустріти певний скепсис щодо Східного партнерства. Мовляв, ми і на час започаткування ініціативи вже вели переговори з Угоди про асоціацію та Угоди про вільну торгівлю, мали Угоду про спрощення візової процедури, і чогось нового Східне партнерство Україні поки що не принесло...

– Важливий уже сам факт існування Східного партнерства як політичного сигналу Євросоюзу, свідчення його уваги до регіону. Ініціатива надає додаткову підтримку тому двосторонньому процесу, про який ви згадали. Новим елементом стали багатосторонні проекти у рамках Східного партнерства. Я переконаний, що вони мають велике значення для євроінтеграції України. Адже йдеться про такі спільні виклики, як покращення прикордонного контролю, планування й будівництво транспортних систем та інше. Подібні питання є ключовими для руху в напрямку ЄС. Крім цього, у інтересах і Союзу, й України є такий само проєвропейський розвиток наших спільних сусідів. Східне партнерство цьому допомагає.

Два роки тому Україну називали лідером у відносинах з ЄС і ставили за приклад для інших країн Східного партнерства. Нині можна почути, що вперед уже виходить Молдова,

Східне партнерство – це ініціатива ЄС, що має на меті зміцнення його відносин зі східними сусідами: Азербайджаном, Білоруссю, Вірменією, Грузією, Молдовою та Україною. Вона є продовженням східного напрямку Європейської політики сусідства. Ініціаторами Східного партнерства стали 2008 року Польща та Швеція. У рамках ініціативи працюють чотири платформи: демократія, належне управління і стабільність; економічна інтеграція та наближення; енергетична безпека; міжлюдські контакти. Фінансується Східне партнерство з фонду Інструменту європейського сусідства й партнерства. Бюджет ініціативи на період до 2013 року становить €600 млн.

яка швидко використовує можливості ініціативи. Що ви думаєте про таке своєрідне змагання?

– Я не вважаю, що на Східне партнерство треба дивитися як на якісь перигони. Можна лише вітати те, що процес розвитку відносин із Молдовою йде швидше, ніж раніше. Власне, це добре для всіх, у тому числі й для України. Знову ж – мова йде про наше спільне сусідство. Якщо євроінтеграційні процеси прискорюються в одній країні, то виграють від цього всі. З іншого боку, якщо ЄС досягає швидших результатів з іншими державами Східного партнерства, то це аж ніяк не означає, що з Україною справи мають іти повільніше чи їй приділятимуть менше уваги.

На вашу думку, які платформи в рамках Східного партнерства працюють успішніше?

– Мабуть, сьогодні ще рано говорити однозначно про те, що якась платформа рухається швидше, а якась відстає. Слід докладати зусиль і надавати політичну підтримку всім напрямкам. По кожному з них треба досягти реальних результатів, не втратити динаміку процесу.

Бо важливими є всі платформи. Скажімо, в сфері енергетики обговорюють дуже конкретні проекти, результати яких уже можна собі уявити. Але не варто вважати, що це важливіше, ніж робота в рамках платформи з розвитку громадянського суспільства та демократії, інституцій правової держави. Звісно, результати в цій сфері оцінити складніше. Але без просування тут ми не зможемо розвивати наші економічні та торговельні відносини.

Зараз із цілком зрозумілих причин Євросоюз значну увагу приділяє краї-

нам Північної Африки. Це не призведе до того, що акценти Європейської політики сусідства буде зміщено в бік Півдня – на шкоду Сходу?

– Справді, внаслідок відомих подій Євросоюз приділяє нині регіону Північної Африки значну увагу. Але раніше, можливо, більше її спрямовували на Східне партнерство. І не тому, що ЄС вважав південне сусідство менш важливим – так само, як не вважає нині таким Східне партнерство. Працюють закони реальної політики, і поточна ситуація вимагає більшої уваги до північноафриканського регіону. Звісно, підтримка загального балансу в рамках Європейської політики сусідства є важливою, наша увага не повинна концентруватися в якомусь одному напрямку. Адже ті проблеми і можливості, які існували вчора щодо наших східних партнерів, залишаються сьогодні й будуть актуальними завтра. Важливо не втрачати динаміку.

Втім, це також залежить від України та інших держав регіону. Треба працювати, щоб згадані закони реальної політики не призвели до втрати певних можливостей. Якщо всі це розумітимуть, то жодних ризиків для Східного партнерства не буде. А остаточний висновок з африканських подій для ЄС такий – йому треба приділяти своїм сусідам ще більше уваги. Зосереджуватися не лише на існуючих проблемах, а й на можливостях розвитку економічних, міжлюдських та інших відносин зі своїми партнерами.

Як ви оцінюєте ситуацію з Білоруссю – видається, що їй не цікаві запропоновані Східним партнерством можливості? Замість просування в напрямку вільної торгівлі, спрощення процедури видачі віз

тощо її відносини з ЄС практично заморожено...

– Ми цього не хотіли. Торік всім було очевидно, що існують реальні можливості для поглиблення відносин. Всі знали, що саме Білорусі слід зробити для того, аби цим скористатися. Та керівництво держави вибрало інший шлях. Шкода, але сподіваємося, що рано чи пізно у Мінську зрозуміють: співробітництво на базі спільних цінностей, дотримання прав людини – це було б на благо всіх.

В Україні останнім часом розгорнуто пристрасну дискусію щодо того, створювати їй Зону вільної торгівлі з ЄС чи приєднуватися до Митного союзу Росії, Білорусі та Казахстану. Що ви думаєте про такі суперечки?

– Завжди добре, коли в суспільстві обговорюють різні варіанти розвитку держави. Для нас у цій ситуації визначальним є те, що сказав Президент Віктор Янукович у своєму посланні до Верховної Ради: курс на євроінтеграцію залишається. Наскільки я розумію, у переговорах з Угоди про асоціацію та Угоди про вільну торгівлю нині мають місце прогрес та динаміка. Для Швеції як члена Євросоюзу це найголовніше. Ми вважаємо, що завершення цього процесу буде на благо і України, і ЄС.

Що стосується Митного союзу – звісно, право вибору належить винятково Україні. Але загальновідомо, що членство в ньому несумісне зі створенням Зони вільної торгівлі з ЄС, також це суперечить зобов'язанням України в рамках СОТ. Втім, як можна зрозуміти з офіційних заяв, вона не має наміру вступати до цього союзу – натомість пропонує співпрацю за формою „3+1”. ☐

Точка зору

Свій погляд на два роки існування Східного партнерства „Євробюлетеню” висловив політолог Вадим Карасьов:

Східне партнерство є потрібним проектом, але поки що він не відбувся з багатьох причин. Це і внутрішні процеси в Євросоюзі, який займається нині відпрацюванням спільної зовнішньої політики, подоланням наслідків економічної кризи. Це й брак політичної волі з боку керівництва пострадянських країн,

охоплених ініціативою. Зокрема, відчувається бажання української еліти бути самостійним володарем своєї території й не ділитися ні з Брюсселем, ні з Москвою.

З іншого боку, Східне партнерство розраховане на довгі роки. Воно має допомогти країнам адаптуватися до європейських вимог, завдяки його

ініціативам запустити все ж процеси внутрішньої європеїзації. Зробити це самотужки цим державам поки що не вдається через певні внутрішні причини. Вони ще не здійснили вирішальний ривок у Європу, немає фундаментального розриву з пострадянським простором. Можливо, певний виняток становлять Молдова й Грузія.

Ядерна безпека не знає кордонів

25 років минуло після аварії на Чорнобильській АЕС, але Україна досі важко долає наслідки найбільшої техногенної катастрофи ХХ століття. Євросоюз допомагає їй у цьому разом з іншими міжнародними організаціями та країнами.

У квітні в Києві відбулися донорська конференція „Двадцять п'ять років після Чорнобильської трагедії. Безпека заради майбутнього” і Саміт безпечного та інноваційного використання ядерної енергії.

– Ми не можемо повернутися назад у часі й уникнути того, що сталося. Не можемо уникнути людських страждань. Проте ми можемо й повинні гарантувати, щоб довгостроковий спадок Чорнобиля був екологічно безпечним для регіону та всіх нас, – заявив під час конференції Президент Єврокомісії Жозе Мануел Баррозу.

У Києві він оголосив про надання з бюджету Євросоюзу додаткових €110 млн на добудову об'єкта „Укриття” над третім реактором ЧАЕС та сховища відпрацьованого ядерного палива. Усього для завершення цих робіт Україна потребує €740 млн. На минулій донорській конференції було зібрано майже €550 млн, спільний внесок Євросоюзу та окремих держав-членів становить близько €250 млн. Крім ЄС, найбільші жертви зробили Євро-

пейський банк реконструкції та розвитку (€120 млн), США (€84,2 млн), Росія (€45 млн) і сама Україна (€29 млн). Очікують, що будівництво саркофага над третім енергоблоком ЧАЕС завершиться до 2015 року.

– Нещодавня аварія на атомній електростанції „Фукусіма” в Японії свідчить про те, що ядерна безпека залишається нині вкрай важливою проблемою, – зауважив Комісар ЄС з питань розвитку Андріс Пібалґс. – Сьогоднішнє надання фінансової підтримки є значним кроком уперед у нашій до-

помозі покрити дефіцит фінансів. Єврокомісія надсилає чіткий сигнал, що вона продовжує робити все можливе для гарантування безпечності чорнобильських об'єктів як для місцевого населення, так і для довкілля.

„Чорнобильська” допомога Євросоюзу Україні аж ніяк не обмежується наданням коштів на консервацію ЧАЕС. ЄС фінансував і продовжує підтримувати десятки проектів у різних сферах. Наприклад, €47 млн були виділені на спорудження у Чорнобилі промислового комплексу знешкодження твердих радіоактивних відходів – його відкрили у квітні 2009 року. Завершується проект „Підтримка здоров'я дітей, які живуть на чорнобильських територіях” – внесок ЄС становить €700 тис. Детальніше про деякі чорнобильські проекти Євросоюзу читайте на сторінках 14–17.

Не менш активно Євросоюз допомагає у підвищенні безпечності діючих українських АЕС.

– Питання ядерної безпеки не знають національних кордонів, – заявив у Києві Жозе Мануел Баррозу. – Вони є всесвітньою проблемою, що вимагає такої ж глобальної відповіді. Ми маємо працювати разом для реагування на всі виклики, пов'язані з використанням ядерної енергії та ядерних технологій. ☉

ЗАДЕКЛАРОВАНІ ВНЕСКИ З БОКУ ЄС ТА ЙОГО ДЕРЖАВ-ЧЛЕНІВ (МЛН, €)

Єврокомісія	110
Франція	47
Німеччина	42,4
Велика Британія	32,4
Фінляндія	5,4
Словенія	0,12
Швеція	3
Греція	0,1
Чехія	2,6
Литва	0,01
Австрія	2,5
Угорщина	2
Люксембург	1,5
Румунія	0,5
Бельгія	0,3
Усього	249,93

▲ Високі зарубіжні гості під час заходів з нагоди річниці Чорнобильської трагедії

► 20 квітня 2011 року Президент України Віктор Янукович, Генеральний секретар ООН Бан Кі Мун та Генеральний директор МАГАТЕ Юкія Аmano відвідали Чорнобильську АЕС

Точка зору

Михайло Гончар,
директор енергетичних
програм центру „Номос“:

– Зібрана на конференції сума на-
вряд чи могла б у принципі до-
сягти планки в 740 мільйонів євро
або перевищити її. Як на мене, для
іноземних донорів важливо те, як
будуть використані кошти. Є побо-
ювання щодо прозорості подаль-
ших дій з боку української сторо-
ни. На погляд донорів, насамперед
Євросоюзу, Україна могла б бути
ефективнішою у ліквідації наслід-
ків Чорнобильської катастрофи.

Є ще один фактор, який не
сприяє активності донорів. За еко-
номічними показниками Україна
пасе в Європі задніх, а от за про-
шарком мільярдерів – на передо-
вих позиціях. Не можна було не по-
мітити такого збігу: найбагатший
громадянин України виділяє на
Чорнобиль мільйон доларів, тоді
як купує в Лондоні нерухомість за
250 мільйонів. Звісно, Чорнобиль-
ська катастрофа є трагедією пла-
нетарного масштабу, але це, на-
самперед, проблема України. Тому
в донорів виникають резонні за-
питання щодо того, наскільки сама
вона, зокрема й найбагатші люди
країни, готові робити свої внески
й захищати національні інтереси.

Розмір зібраних під час конфе-
ренції коштів міг би бути ще мен-
шим, якби не аварія на японській
АЕС „Фукусіма-1“. Події в Японії
підкреслили актуальність чорно-
бильської тематики. Всі усвідом-
люють, що нинішня конструкція
на третьому енергоблоці ЧАЕС по-
ступово руйнується й радіоактив-
ні матеріали можуть поширитися
Європою.

ЧОРНОБИЛЬ СТАНЕ БЕЗПЕЧНИШИМ: КЛЮЧОВІ ФАКТИ

**Об'єкт „Укриття“ матиме вража-
ючі параметри. Його планова висо-
та становитиме 105 м, що можна
порівняти з тридцятиповерховим
будинком або статуєю Свободи.
Величезне ґратчасте аркове пере-
криття сягне 257 м.**

**Довжина об'єкта – 150 м, що до-
рівнює довжині двох футбольних
полів. Вага металоконструкції
становитиме 29 тис т – стільки
б заважили три Ейфелеві вежі.**

**Щоб захистити робітників від
впливу радіації, арку буде зве-
дено за 250 м від ушкодженого
реактора – над існуючим сарко-
фагом. Усередині нового укриття
працюватиме лише техніка – ав-**

**томатизовані вантажопідйомні
механізми та інше обладнання для
монтажу й демонтажу тощо.**

**Очікується, що об'єкт буде зведе-
но у 2014 році. Проектний кошто-
рис – €1,54 млрд, гарантійний
термін експлуатації 100 років.**

**Для сухого зберігання відходів діяль-
ності АЕС споруджується сховище –
воно здатне вмістити понад 20 000
„порцій“ відпрацьованого палива
протягом, як мінімум, 100 років.
Сюди закладатимуть залишки
палива після фільтрації та випарю-
вання. Комплекс переробки та збе-
рігання ядерних відходів планують
завершити до 2015 року. Кошторис
проекту становить €250 млн.**

Юкіе Мокуо: „Ми намагалися зруйнувати постчорнобильські стереотипи”

У червні завершується спільний проект Євросоюзу та ЮНІСЕФ із підтримки здоров'я дітей, які живуть на постраждалих від Чорнобильської катастрофи територіях. Він триває майже два роки. Про його результати „Євробюлетеню” розповіла голова Представництва ЮНІСЕФ в Україні Юкіе Мокуо.

У чому специфіка проекту, над якими саме проблемами він працював?

– Проект сфокусовано на здоров'ї матері та дитині. Зокрема, ми хочемо подолати певні стереотипи щодо можливих проблем із вагітністю та здоров'ям новонароджених дітей на територіях, які свого часу постраждали від Чорнобильської катастрофи. Йдеться про жінок, які народилися 25 років тому або ж були тоді дітьми. Зараз вони нерідко сумніваються у своїй здатності народити здорову дитину. Ми ж виходимо з того, що нині на цих територіях люди можуть вести нормальне здорове життя, народжувати здорових дітей. У рамках проекту ми намагалися зруйнувати ці постчорнобильські стереотипи, вселити в них упевненість у своїй цілковитій повноцінності щодо дітонародження, розв'язати побоювання.

Також ми займалися проблемами, спричиненими затримкою у соціально-економічному розвитку постраждалих від Чорнобиля територій. Адже це позначалося й на питаннях, пов'язаних із материнством та дітьми. Зокрема, на якості та доступності медичних послуг,

інформації щодо догляду за дітьми та їхнього розвитку.

Тобто проект займався і медичними, і соціальними питаннями?

– Так, ми працювали у двох напрямках – лікарняному та соціальному. У першому випадку йдеться про поліпшення медичного сервісу й підвищення обізнаності людей у тому, що стосується вагітності, народження, догляду за дитиною. Адже батьки не повинні бути лише пасивними споживачами медичних послуг. Скажімо, ми співпрацювали з органами охорони здоров'я у рамках ініціативи „Лікарня, доброзичлива до дитини”. Йдеться про створення комфортних для матері та дитини пологових будинків, які були б не просто місцем, куди можна приїхати й народити. Ми допомагали їм новітнім устаткуванням, сприяли покращенню медичного обслуговування, проводили згадану освітню діяльність щодо важливості родини, залучення обох батьків до підготовки до народження дитини й, потім, догляду за нею.

Соціальний вимір проекту було сфокусовано на питаннях відповідального батьківства. Зокрема, на посиленні ролі батька.

Йдеться про Тато-школи, які підтримував проект?

– Так, це була освітня програма для татусів. На початку проекту ми провели дослідження й з'ясували, що батьки до процесу виховання залучені дуже мало. Наприклад, вони доглядають за дітьми в середньому чотири хвилини на день. Їхня обізнаність щодо здоров'я матері та дитини, харчування, розвитку, захисту прав дітей набагато нижча, ніж у жінок.

Тато-школи – це лише одна із соціальних ініціатив. Іншою й надзвичайно важливою та успішною є організація Сімейних центрів. Відповідну модель було взято зі шведського досвіду. Такі центри ми облаштовували у селищах Томашгород та Цепцевичі Рівненської області при амбулаторіях. У них люди можуть отримати допомогу медиків (гінеколога, педіатра, інших спеціалістів), соціальних працівників, педагогів, навіть, за потреби, юристів. Дітьми та родинами зазвичай займається персонал амбулаторії, при якій облаштовано центр. Також до них регулярно приїждять з району лікарі, спеціалісти з райвідділу освіти тощо. Вони надають консультації, навчають батьків правильно доглядати за дити-

ною, дають професійні поради щодо її виховання та розвитку. Для дітей було збудовано ігрові майданчики. Все це дуже важливо. Адже те, що ми закладаємо в дитину протягом перших двох років, значною мірою визначає її успішність у подальшому житті, вміння адаптуватися в суспільстві, розумовий розвиток. У Сімейних центрах займаються також дітьми з обмеженими можливостями – раніше там цього не було взагалі. Тож такі діти не почуваються ізольованими, беруть участь у спільних святах.

Сімейні центри дуже популярні. Наприклад, у селищах Томашгород та Цепцевичі на Рівненщині після восьми місяців роботи послугами закладу користуються близько 60% родин з усіх, які мають дітей до 6-річного віку.

Які питання, пов'язані зі здоров'ям дітей, допомагає вирішувати проект?

– Загальновідомо, що на територіях, постраждалих від Чорнобиля, як і на всій території України, існує постійний йодний дефіцит. Це є основною причиною формування розумової відсталості й незворотних ушкоджень мозку в дітей. Найбільшу небезпеку він становить для формування плоду під час вагітності та розвитку дитини у перші роки життя. Отримання достатньої кількості йоду вагітною жінкою гарантує нормальне протікання вагітності й упереджує майбутні ризики для здоров'я дитини. Тому ми проводили активну просвітницьку роботу щодо широкого використання йодованої харчової солі, яка є найефективнішим і, водночас, найдешевшим способом із запобігання йододефіциту серед населення. Зокрема, працювали напряму із торговельними мережами. Переконавали їх у тому, що йодована сіль дуже корисна для людей у їхньому регіоні, тому пропозиція її не повинна визначатися лише попиту – цей продукт варто пропагувати. Також завдяки нашим зусиллям у Рівненській області було ухвалено програму із запобігання йододефіциту на 2009–2013 роки. Таку ж готують і в Чернігівській області.

Що зроблено проектом для підлітків та молоді?

– Одну з ініціатив було спрямовано на категорію 10–18 років – це „Клініка, дружня до молоді”. Метою є якісніше медичне обслуговування підлітків, полегшення доступу до консультацій. Це важливо, адже йдеться про запобігання ВІЛ-СНІДу, інфекціям, що передаються статевим шляхом, покращення репро-

Спільний проект ЄС та ЮНІСЕФ „Здоров'я дітей, які проживають на територіях, постраждалих від Чорнобиля” було розпочато в червні 2009 року. Він реалізується у Сумській, Чернігівській, Житомирській та Рівненській областях. Бюджет проекту становить €700 тис. (понад 8 млн грн). Зокрема, понад 1 млн 153 тис. грн було витрачено на обладнання в рамках розширеної ініціативи „Лікарня, доброзичлива для дитини” та облаштування консультаційних центрів із догляду за дітьми. Близько 300 тисяч виділено на оснащення закладів у рамках ініціативи „Клініка, дружня до молоді”. Понад 840 тис. грн на облаштування та функціонування Сімейних центрів у селищах Томашгород та Цепцевичі на Рівненщині.

дуктивної функції. Такі клініки гарантують конфіденційність та впроваджують „дружній”, тобто не осудливий та доброзичливий підхід до відвідувача. Також на підтримку здорового способу життя серед молоді було проведено серію інтерактивних занять зі школярами щодо безпечної та відповідальної поведінки. Загалом у таких заняттях було задіяно понад 1500 учнів.

Ще одна ініціатива називається „Місто, дружнє до дитини”. Вона також вписується в загальний підхід ЮНІСЕФ – забезпечувати такий соціальний розвиток, який сприяв би здоровому розвитку дитини. Адже крім роботи з лікарями та соціальними установами це означає також і спів-

працю із владою. Вона повинна розуміти важливість питання, бути обізнаною про права дітей та їх захищати. Політика, у нашому випадку на муніципальному та районному рівнях, має вибудовуватися з урахуванням усього цього. І тут дуже важливий голос самих дітей. У рамках ініціативи „Місто, дружнє до дитини” у чотирьох населених пунктах було створено Дитячі дорадчі ради. Завдяки їм діти мають змогу брати участь у виробленні політики щодо них, обговорювати відповідні питання.

Яким було сприйняття всіх цих не надто звичних для України ініціатив?

– Дуже добре. Та й як могло би бути інакше? Раніше вагітні жінки, родини, підлітки не мали де отримати психологічну допомогу, проконсультуватися з медичних питань – тепер усе це є. Маленькі діти отримали сучасні ігрові майданчики.

У яких сферах ще можлива співпраця ЮНІСЕФ та Євросоюзу в Україні?

– Нині ми співпрацюємо разом ще у проекті з допомоги дітям, позбавленим батьківського піклування, і тим, які опинилися у складних життєвих обставинах. Він реалізується у Хмельницькій області. Думаю, ЮНІСЕФ та Євросоюзу є де об'єднати зусилля щодо здоров'я та розвитку дітей. Скажімо, два нинішні проекти спрямовані на обласний рівень, але ми хотіли б вийти на національний. Змінити ситуацію не лише в регіонах, а в масштабах усієї України, покращити всю систему. ☺

У зоні відчуження – нова система радіаційного моніторингу

21 квітня було здано в експлуатацію Комплексну систему радіаційного моніторингу і раннього попередження Чорнобильської зони відчуження (КСРМіРП). Європейський Союз виділив на її створення понад €2 млн, а реалізувала проект корпорація „Українські атомні прилади та системи” („Укратомприлад”).

– 1986 року після аварії на четвертому енергоблоці Чорнобильської АЕС в зоні спостереження терміново розгорнули Автоматизовану систему контролю за радіаційною ситуацією (АСКРС), – розповів „Євробюлетеню” генеральний директор корпорації „Укратомприлад” Валерій Петренко. – Для її створення використали взяті з арсеналу радянського Військово-Морського флоту систему радіаційної розвідки місцевості, знизивши поріг чутливості датчиків. АСКРС пропрацювала 20 років. Звісно, вона цілком вичерпала свій фізичний та моральний ресурс.

Водночас з розвитком цивілізації, технічних засобів, перегляду та оптимізації законодавства в сфері використання ядерної енергії з'явилася нагальна потреба в модернізації АСКРС. Тож 2005 року Єврокомісія оголосила відповідний тендер, який виграла наша корпорація. „Укратомприладом” було повністю замінено обладнання, й оновлену систему ввели в експлуатацію у 2007 році. При цьому низка чинників та специфіка зони відчуження продемонстрували необхідність розширення функцій та контрольованих параметрів існуючої системи. Тому 2008 року Єврокомісією було оголошено новий тендер, переможцем якого знову стала корпорація „Укратомприлад”. Над Комплексною системою радіаційного моніторингу та раннього поперед-

ження ми працювали два з половиною роки. Порівняно з АСКРС вона має більше технічних можливостей щодо постійного контролю за радіаційним станом довкілля як на території зони відчуження та обов'язкового (безумовного) відселення, так і за її межами. Вихідні дані, отримані завдяки комплексній системі, спрямовуються на віддалений центр моніторингу в Києві, звідки інформація про радіаційний стан може передаватися електронними засобами зв'язку до Об'єднаного дослідницького центру ЄС в Іспрі (Італія). Вона також доступна громадськості в мережі Інтернет.

Чим, власне, є радіаційний моніторинг?

– Це система постійного спостереження, контролю наявності та ступеню радіоактивного забруднення місцевості, повітря, води, інших об'єктів навколишнього та соціального середовища. Проводиться оцінка вихідного стану радіаційного забруднення довкілля, виявлення тенденцій до його зміни. Метою є також попередження про виникнення критичних та небезпечних ситуацій, що можуть призвести до негативних наслідків та підвищення ризиків впливу на соціальне та навколишнє середовище.

Радіаційний моніторинг – це дієвий інструмент для ухвалення рішень у разі виникнення несприятливих

умов, небезпечних для здоров'я людини або довкілля, пов'язаних з погіршенням радіаційної та радіоекологічної обстановки в певному районі.

Загалом, радіаційний моніторинг є первинним інструментом для управління ризиками і безпекою та одним з рівнів забезпечення та управління національною і транснаціональною безпекою.

У чому полягає функція системи радіаційного моніторингу та раннього попередження?

– У зоні відчуження та обов'язкового відселення сконцентровано значну кількість ядерно- та радіаційно-небезпечних об'єктів. До ядерних відносяться Чорнобильська АЕС, об'єкт „Укриття”, сховище відпрацьованого ядерного палива (СВЯП-1). До радіаційно-небезпечних – неорганізовані могильники, сховища та пункти, підприємства, що здійснюють діяльність з поводження з радіоактивними відходами тощо. Певні несприятливі умови, надзвичайні природні явища – наприклад, потужні урагани чи лісові пожежі – можуть призводити до значних проявів радіоактивних аерозолів у атмосфері. А це загрожуватиме стану довкілля в цілому.

У межах комплексної системи радіаційного моніторингу та раннього попередження передбачено спеціальні програмні коди, спроможні на певний

проміжок часу визначити розміри, кількісні та якісні характеристики зон забруднення, включаючи визначення його вектора. Система збирає необхідні для цього показники: сили вітру та його напрямку, температури, вологості. За допомогою людини аналізує розповсюдження радіоактивного забруднення в навколишньому природному середовищі. При цьому система використовує наявну всередині неї модель розповсюдження радіоактивних речовин та ядерних матеріалів за новітнім методом Лагранжа, замінивши попередній метод та модель Гауса.

Як би ви оцінили нинішню радіаційну ситуацію в зоні відчуження та обов'язкового відселення?

– Ситуація нормальна, впевнено стабільна. Деякі прогнозовані проблеми виникають у зв'язку з будівництвом пускового комплексу №1 нового безпечного конфайнменту (НБК) над об'єктом „Укриття”. В його зоні ведуть земляні роботи, піднімаючи на поверхню ґрунт, що може містити радіоактивні речовини та ядерні матеріали. Забивають палі для формування фундаменту самого НБК, триває інша будівельна активність. Усе це збільшує ризики додаткового радіологічного навантаження на довкілля.

Детальніше про новостворену систему розповіли фахівці корпорації „Укратомприлад”. Вона складається майже із 60 автоматичних постів

контролю – тобто точок вимірювання радіаційної ситуації. Особливістю є розташування їх на великій території без належної інфраструктури. Для облаштування постів використовували вже існуючі, найбільше пристосовані приміщення – тобто обладнання досить невибагливе. Прилади працюють без живильної напруги, автономно, кожну точку оснащено антеною для передачі даних радіоканалами. Залежно від потреби пости можуть відрізнятись за встановленими на них датчиками. На відміну від попередньої системи, нинішня знімає дані не лише аерозолів у повітрі – існують пости контролю ґрунтових та річкових вод.

Зібрана системою інформація передається до розташованого в Чорнобилі Оперативно-диспетчерського центру. Від нього дані надходять до Віддаленого центрального посту в Києві та до адміністрації зони відчуження. Особливістю системи є також наявність чотирьох наземних і однієї висотної метеостанцій. Їхні дані в режимі реального часу надходять до Аналітичного центру, сюди ж іде інформація від автоматизованих постів з вимірювання рівня радіації в повітрі. Центр є елементом раннього попередження про зміну радіаційної ситуації та інструментом для ухвалення відповідних рішень і розрахунків.

Також у арсеналі системи – мобільний пост контролю на базі автомобіля-позашляховика. Його призначено для проведення періодичних послідовних

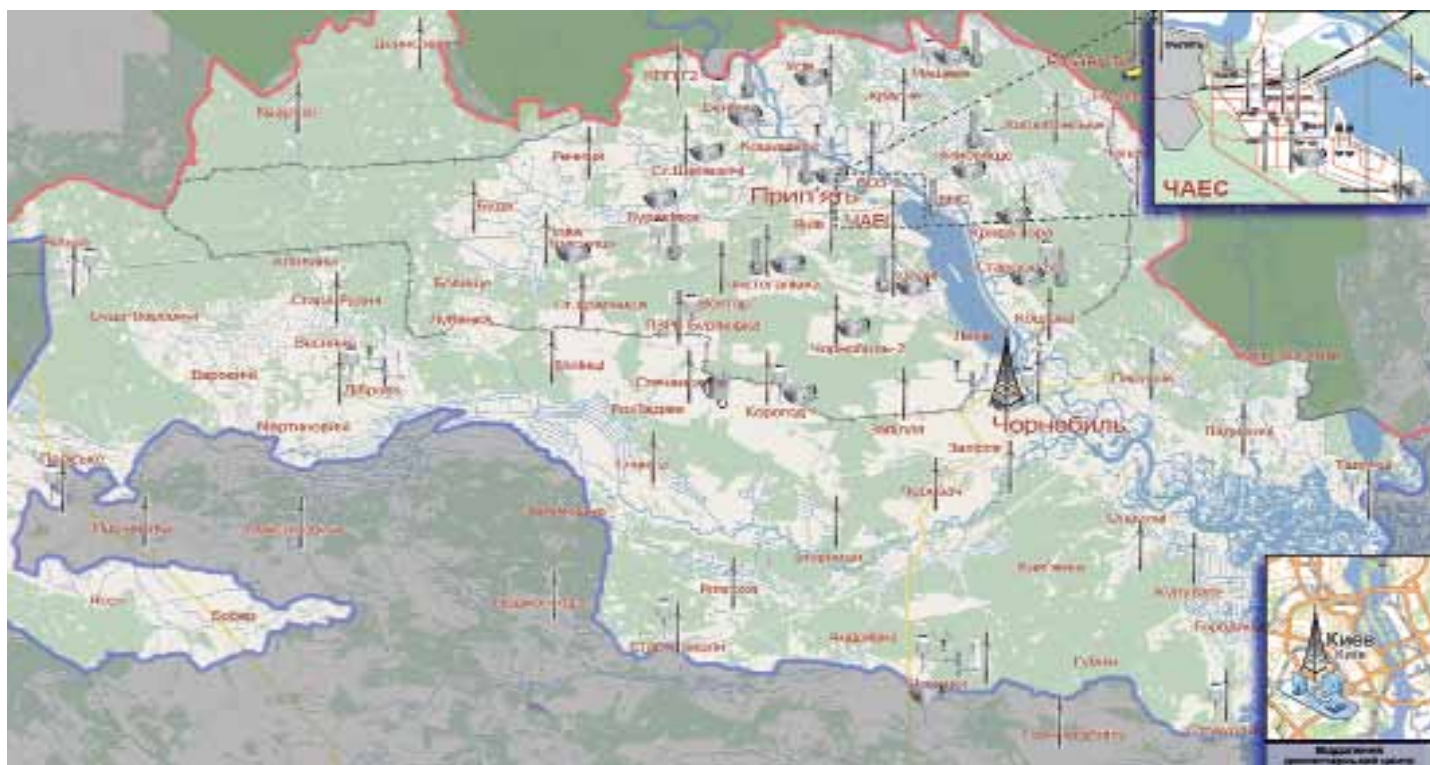
або вибірових вимірювань, архівування їх результатів та передачі інформації радіоканалом до Оперативно-диспетчерського центру.

Завдяки проекту з результатами діяльності Комплексної системи радіаційного моніторингу і раннього попередження Чорнобильської зони відчуження може ознайомитися кожен користувач у мережі Інтернет. При цьому слід мати на увазі, що наступні два роки система працюватиме у дослідному режимі. Виходячи із подальшої практики її роботи та можливих зауважень, робота обладнання та програмного забезпечення системи може коригуватися.

У будь-якому разі, введення в експлуатацію нової комплексної системи радіаційного моніторингу та раннього попередження у Чорнобильській зоні відчуження є значною подією. Це ще одна важлива віха у спільних зусиллях Євросоюзу та України щодо подолання наслідків Чорнобильської трагедії.

Особливого значення це має на тлі 25-річчя катастрофи та нинішніх подій у Японії, які ще раз вказують: людство має бути пильним і обережним у поводженні з „мирним атомом”. Слід вживати всіх необхідних заходів безпеки на усіх етапах життєвого циклу ядерних установок. Удосконалювати та постійно оптимізувати наявну систему знань, у тому числі й щодо управління інформацією системи радіаційного моніторингу. ☉

РОЗТАШУВАННЯ ПОСТІВ РАДІАЦІЙНОГО КОНТРОЛЮ КСРМІРП

Ірина Геращенко:

„Ми хочемо розширити парламентське співробітництво”

У квітні в Європарламенті створено групу друзів України, а у Верховній Раді – депутатську групу дружби з ЄП. Розповідає Ірина Геращенко.

Нині головним інструментом діалогу між Верховною Радою та Європарламентом є Комітет з парламентського співробітництва ЄС–Україна. Що може додати до цього новостворена група дружби?

– Комітет з парламентського співробітництва – важливий механізм для особистісних контактів депутатів. Але його формування жорстко регламентоване.

Водночас працювати над темою відносин України та Євросоюзу хотіло б набагато більше людей. Станом на кінець квітня до нашої групи записалися 27 депутатів.

Яка мета групи дружби?

– Звісно, ми хочемо розвивати взаємини з тими депутатами Європарламенту, які цікавляться Україною. Крім особистих зустрічей та контактів плануємо організувати розсилку новин про діяльність Верховної Ради, яка стосується євроінтеграції України.

Група буде своєрідним майданчиком для дискусій на тему відносин з Євросоюзом. Зокрема, залучатимемо неурядові організації, проводитимемо круглі столи, співпрацюватимемо з журналістами, які спеціалізуються на темі євроінтеграції. У квітні серед депутатів українського парламенту провели відповідне опитування: ми з'ясували, наскільки ця тема є об'єднавчою, що потрібно посилити в євроінтеграційній діяльності парламенту тощо. Результати дослідження представимо під час Днів Європи.

Є ще один важливий аргумент на користь такої групи. До неї входять представники різних фракцій Верховної Ради, отож це може сприяти налагодженню розуміння між політичними опонентами. Парламент нині дуже поляризований, і тема євроінтеграції України залишається чи не єдиною, здатною об'єднати представників різних політичних сил. Група також має намір активно співпрацювати з міжфракційним об'єднанням „Європейський вибір”, яке зараз створюється у Верховній Раді.

Як виникла ідея створення такої групи?

– Вона виникла вже понад рік тому. Ми давно хотіли розширити міжпарламентське співробітництво з ЄС, залучити до нього депутатів, які не входять до складу згаданого комітету. Останнім часом подібні прагнення активізувалися і в Європарламенті, й це стало певним поштовхом до остаточного створення групи. Для цього, до речі, нам довелося змінити відповідне положення Верховної Ради – раніше групи дружби можна було створювати лише з парламентами країн, а не з парламентськими інституціями міжнародних організацій. Комітет у закордонних справах пішов нам назустріч.

Коли група почне діяти?

– У кінці травня плануємо презентувати її в Європарламенті. Представимо, зокрема, результати згаданого мною опитування, розповімо про наші плани та наміри. Тоді ж проведемо спільний захід із новоствореною групою друзів України у Європарламенті. ☺

Євронест розпочав роботу

У Брюсселі відбулося установче засідання Парламентської асамблеї Східного партнерства – Євронест. Було сформовано її керівництво та робочі органи, підписано Акт про заснування асамблеї.

Євронест складається зі 120 парламентарів: 60 від Європарламенту та по десять від парламентів кожної з шести країн-партнерів. Щоправда, установче засідання відбулося без представників Білорусі: у ЄС не визнають її нинішній

парламент обраним на демократичних засадах. Раніше пропонувалися різні форми участі представників цієї держави у Євронест. Власне, невизначеність щодо цього і була причиною постійних зволікань із початком роботи асамблеї.

Співпрезидентами Євронест було обрано члена Європарламенту від Болгарії Крістіана Віженіна та голову Комітету Верховної Ради з питань євроінтеграції Бориса Тарасюка. Також призначено вісім віце-президентів і

сформовано бюро асамблеї. У її складі працюватимуть чотири комітети: з політичних справ, прав людини та демократії; з економічних справ, законодавчого наближення та зближення із політиками ЄС; з енергетичної безпеки; з культури, освіти і громадянського суспільства.

Участь в установчому засіданні Євронест узяли Президент Європарламенту Ежи Бузек та Високий представник ЄС з питань зовнішньої та безпекової політики Кетрін Ештон. ☺

Дітям місце у родині, а не в інтернаті

У Хмельницькому підбили проміжні підсумки проекту „Розвиток комплексних превентивних послуг для дітей, позбавлених батьківського піклування, та дітей, які знаходяться у складних життєвих обставинах”. Його реалізує Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ) за підтримки Євросоюзу.

Проект допомагає реформувати чинну державну систему догляду за дітьми в інтернатних закладах, а також за тими, яким загрожує вилучення із сімей і поміщення у інтернати.

– Це має застосовуватися у крайньому випадку, – вважає голова Представництва ЮНІСЕФ в Україні Юкіе Мокуо. – Тоді, коли вичерпані всі можливості для надання підтримки дитині у власній родині або ж задіяння щодо неї альтернативних форм сімейного виховання.

Нині в області понад 2400 сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Майже 80% їх доглядають опікуни та прийомні батьки. Решта ж позбавлені батьківського піклування й перебувають у закладах інтернатного типу. В рамках проекту соціальні працівники Хмельниччини проаналізували становище приблизно 350 таких дітей, усього ж допомогу надають понад 500.

– Сподіваюся, що набутий під час реалізації проекту досвід буде цін-

ним для розробки та запровадження комплексних соціальних послуг для дітей на обласному та національному рівнях, – підсумував керівник відділу економічної співпраці, соціального й регіонального розвитку Представництва ЄС в Україні Хосе Роман Леон Лора.

Проект розпочато в липні 2009 року, він триватиме до кінця 2011-го. За час,

що залишився, буде проаналізовано витрати, пов'язані з різними формами догляду за дітьми з боку держави. Проект також допоможе розробити обґрунтовані пропозиції стосовно поліпшення координації між різними державними органами, що відповідають за ухвалення рішень щодо сімей та дітей, які опинилися у складних життєвих обставинах. ☺

Діють онлайн-представництва Мережі соціальної журналістики

У рамках фінансованого Євросоюзом проекту „Права жінок і дітей в Україні – комунікаційний компонент” діє Мережа соціальної журналістики. Нині вона вже широко представлена в Інтернеті.

Сторінки регулярно оновлюють. Там можна знайти новини з України та Євросоюзу, що стосуються соціальної тематики, статті з європейської преси, анонси заходів тощо. Нагадаємо, що, крім такого онлайн-сервісу, Мережа соціальної журналістики пропонує

представникам медіа багато іншого: тренінгові програми з соціальної журналістики, теми та історії для репортажів, базу даних експертів і джерел інформації з різних соціальних питань, майстер-класи з європейськими та національними медіа-експертами, прес-тури до місць подій.

Інформацію про проект ЄС „Права жінок і дітей в Україні – комунікаційний компонент” та про Мережу соціальної журналістики можна отримати також на сайті www.vsirivni.com.ua. ☺

Журналісти, які спеціалізуються на соціальній тематиці, можуть приєднатися до її сторінок:

Facebook: <http://www.facebook.com/pages/Sotsialka/165737050147815?sk=wall>

Twitter: <https://twitter.com/#!/sotsialka>

Vkontakte: <http://vkontakte.ru/sotsialka>

LifeJournal: <http://sotsialka.livejournal.com/>

Валентина Полтавець: „Євросоюз допомагає змінити суспільну свідомість”

У світі постійно зростає частка міського населення, не виняток у цьому й Україна. Отож умови міського життя та їх поліпшення стосуються дедалі більшої кількості людей. Саме на це спрямовано фінансований ЄС проект „Сталий міський розвиток”, про який розповіла його директор, заступник міського голови України Валентина Полтавець.

Валентина Полтавець

Що означає поняття „сталий міський розвиток”?

– Це збалансований, гармонійний розвиток міста в тому, що стосується економіки, соціальної сфери, довкілля тощо. Наш проект покликаний дати його учасникам інструменти для досягнення цього.

Українка є лідером проекту – отже, вона вже має певні успіхи у сталому розвитку?

– Так. На жаль, депресивний стан є звичним для українських малих міст. Руки до них не доходили і за радянських часів, а в умовах постійних криз останнього двадцятиліття ситуація ще погіршилася. Звичними є відплив робочої сили, занепад місцевих підприємств, виживання на дотаціях. Українка, навпаки, сама є платником до держбюджету. Дається взнаки близькість до столиці; збереглася промисловість; працює, хоча й не на повну потужність, Трипільська ТЕЦ. Утім, вона вже не основний наповнювач міського бюджету, як це було раніше. Насамперед кошти надходять від добре розвинуеного в нас малого бізнесу й низки середніх підпри-

Проект „Сталий міський розвиток” розпочато в березні 2010 року.

Його учасниками є українські міста Олевськ, Бобринець, Корсунь-Шевченківський, Городок, білоруський Новолукомль та грузинський Озургеті. На прикладі міста Українка та польського досвіду вони отримують можливість підвищити свій економічний рівень та активність громадянськості. Головним інструментом для цього є розробка та реалізація власних стратегій соціально-економічного розвитку. Проект триватиме до 2013 року.

ємств, надкористування, продажу землі. Тож Українка має вигляд більш забезпеченого міста, яке може дозволити собі реконструкцію доріг, благоустрій, нові проекти у сфері енергоощадних технологій у житлово-комунальному господарстві, водопостачанні, освітленні міста. Ми запровадили роздільний збір сміття. Переробили на дитсадочок старі приміщення, які використовувала середня школа. Тобто наявність коштів дозволяє нам не лише забезпечувати

потреби сьогодення, а й працювати на перспективу. Українка в цьому справді є містом-моделлю.

Тому проект „Сталий міський розвиток” має на меті, щоб партнери з інших міст отримували не лише європейський досвід, а й наш, який ґрунтується на українських реаліях. Ми в Україні вже розробили й реалізуємо стратегію розвитку міста, отож маємо що розповісти й показати.

А що все ж таки важливіше для сталого міського розвитку – бюджетне благополуччя чи інноваційність?

– Саме лише бюджетне благополуччя не гарантує сталого розвитку. Власне, коштів завжди не вистачає. Треба працювати на випередження, планувати, залучати фінанси ззовні. Внутрішніх ресурсів стає лише на підтримку існуючої інфраструктури, комунального господарства.

Тому інноваційність у міському господарстві, пошук нових технологій – це завдання номер один. Бо те, що пропонувалося вчора, сьогодні може бути вже неактуальним. Ми перебуваємо в постійному

пошуку. Зараз, до речі, розглядаємо можливість участі в новій програмі ЄС, яка стосується малих міст. Бюджетне благополуччя нас не заспокоює.

Стрижнем проекту є розробка стратегій сталого розвитку міст, до цього заплановано залучення представників громадськості. Чи не принесе це якогось аматорства – адже такі серйозні документи мали б готувати фахівці?

– Звісно, для розробки стратегії можна найняти фахівців. Вони вивчать ситуацію, зберуть статистичні дані й визначать, яким шляхом слід рухатися. Та потім треба буде витратити багато часу, щоб донести цю інформацію до всіх зацікавлених сторін – громадськості, ЗМІ, неурядових структур, підприємців тощо. Їх слід буде переконати, показати переваги, зацікавити, залучити до реалізації стратегії.

Але можна зробити інакше: залучити їх до процесу ще на стадії розробки стратегії. І це буде запорукою того, що напрацьований продукт кожен вважатиме своїм.

Група збирає ідеї, їх групують, аналізують, включають у стратегічну ціль, потім в операційну – і люди переконуються, що їхні пропозиції почуто й їх утілюють у життя. Вони всіляко допомогатимуть реалізувати стратегію на практиці.

Це складний шлях, але він забезпечує успіх. Цінність полягає вже в тому, що громада не чекає на доброго царя

чи перемоги на чергових виборах якоїсь партії. Вона сама думає, як покращити власне життя.

Навіть українські міста, які беруть участь у проекті, досить суттєво відрізняються від України за стартовими умовами. А тут ще партнери з Білорусі та Грузії. Наскільки вдається налагодити предметний діалог?

– Так, це досить непросто. Менше проблем з українськими партнерами – ми з ними в одній ситуації, правила гри зрозумілі. Складніше із Грузією. Ми кілька разів їздили до Озургеті, вивчали адміністративно-територіальний устрій, законодавство, виходили на компетентні владні органи. Допомогає те, що Молодіжно-студентська рада, яка є там нашим партнером, має досвід у тематиці проекту – працювала над плануванням розвитку свого регіону.

Найскладніше з Білоруссю. Є прагнення міської влади розробити стратегію, але там повноваження органів місцевого самоврядування досить обмежені. Нині заходи в рамках проекту, які стосуються Новолукмля, дещо відстають від розкладу. Але велике бажання з їхнього боку залишається.

У рамках проекту відбулася поїздка до Польщі. Чи хотілося б перейняти звідти якийсь досвід?

– Я сказала б, що ми перебуваємо десь на одному щаблі з тими польськими містами, які відвідали. Укра-

їнка вже багато в чому перейняла європейський досвід і сама презентує його, виходячи з наших реалій. І для учасників тієї поїздки – керівників міст з України, Грузії та Білорусі – зустрічі в Польщі стали ще одним доказом того, що наша практика відповідає європейським стандартам. Там також використовують системи управління послугами, стратегії сталого або ж економічного розвитку. Наші партнери переконалися, що кошти на розвиток громади можна залучати лише завдяки підготовці проектів – чи то з програм ЄС, чи з державних або регіональних фондів. Під час поїздки до Польщі ми побачили багато прикладів того, як можна скористатися з таких можливостей. Як невелика громада може працювати, планувати, знаходити фінанси на реалізацію своїх планів. У Європі ніхто не сидить склавши руки в очікуванні наповнення бюджету. А гарний приклад – це дуже дієвий інструмент. Особливо якщо його на власні очі бачать керівники, що можуть ініціювати подібне у своєму місті.

Як ви для себе пояснюєте, чому Євросоюз допомагає Україні, Білорусі чи Грузії займатися такою діяльністю, покращувати розвиток міст?

– Дії Євросоюзу цілком відповідають його Європейській політиці сусідства. ЄС допомагає змінити на краще суспільну свідомість людей – а це найскладніше й найважливіше водночас. ☺

Латорицю очищали від сміття

У квітні в Ужгородському районі Закарпаття відбулася одноденна акція „Довкілля без сміття”. Провели її Закарпатська обласна організація Всеукраїнської екологічної ліги й Закарпатський облводгосп за

фінансової підтримки проекту ЄС „Управління та регулювання відходами – ІЕСП – Схід” і компанії „Кока-Кола Беверіджиз Україна”.

У рамках акції відбулися інформаційні заходи щодо поводження з відходами. Тема відповідальності людей за засмічення природи прозвучала навіть під час ранкової проповіді в Ужгородському греко-католицькому соборі. А в Ужгородській духовній семінарії влаштували презентацію екологічних конкурсів, проведених серед молоді населених пунктів Баранинської сільської ради. Участь у них взяли близько 100 школярів. Зокрема, діти представили створені ними „Мапи смутку та радості” – карти екологічно чистих та брудних місць навколо їхніх населених пунктів. Інший конкурс „Пластикові скарби” був змаганням на кількість зібраних ПЕТ-пляшок. Їх передали для подальшої утилізації до спеціалізованих організацій, а переможці та учасники кон-

курсів отримали заохочувальні та цінні призи.

Після цього на річці Латориця розпочалася акція з її розчистки. За тиждень до цього на річищі поблизу українсько-словацького кордону змонтували конструкцію, яка затримувала сміття антропогенного та природного походження. За допомогою спеціального крана 60 кубометрів (або 10 повних вантажних машин) не потребу видалили з русла й вивезли на переробку.

Проект Євросоюзу „Управління відходами – Інструмент європейського сусідства і партнерства – Схід” є регіональним. Його метою є покращення управління відходами у Вірменії, Азербайджані, Білорусі, Грузії, Молдові, Росії та Україні. Закарпатську область обрали пілотною в нашій державі. У рамках проекту заплановано розробити Стратегію управління відходами для Закарпаття з метою залучення інвестицій до цієї сфери. ☼

Студентські заходи від Інформаційних центрів ЄС

Інформаційний центр ЄС при Науківій бібліотеці Севастопольського національного технічного університету провів вікторину „Європа по-європейськи”, приурочену до Міжнародного дня солідарності молоді. Студенти, учні середньої школи №19 та гімназії №2 змагалися на знання Євросоюзу, його країн та мов.

Зокрема, відбувся конкурс підготовлених студентами та учнями презентацій. Вони стосувалися різноманітних аспектів суспільного, політичного та культурного життя Євросоюзу та його країн-членів. Зокрема, темами були „Європейські мови”, „Болонський процес. Система освіти у Франції”, „Іспанія – член ЄС”, „Вінстон

Черчилль”, „Символи Євросоюзу”, „Цікаві факти про Англію”.

Члени журі та самі учасники обрали й нагородили грамотами переможців у номінаціях „Найкраща презентація”, „Найкращий переклад” і „Знавці ЄС”. Усі школярі та студенти отримали пам’ятні сувеніри з логотипами Євросоюзу.

А в Києві у Національному авіаційному університеті відбулася презентація освітніх програм ЄС для студентів і викладачів. Її провів Національний Темпус-офіс в Україні спільно з Інформаційним центром ЄС при Інституті міжнародних відносин НАУ.

Представник Темпус-офісу в Україні Олена Оржель розповіла про програми Еразмус Мундус, імені Жана Моне та інші освітні проекти ЄС. Студенти отримали інформаційні матеріали й корисні поради щодо того, які документи потрібно подавати на конкурси, де можна отримати додаткову інформацію про навчання у Європі. Презентація завершилася дискусією щодо проблем та успіхів запровадження в Україні Болонського процесу. ☼

Євроклубівці побули європарламентарями

У Кіровограді відбулася майстерня для українських шкільних Євроклубів „Розширення можливостей волонтерів для об'єднаної Європи” у рамках проекту Представництва ЄС „Підтримка Євроклубів в Україні у 2011 році”. Його реалізує Всеукраїнська громадська організація „Українська асоціація європейських студій”. Майстерня розпочалася відкритою для громадськості презентацією Європейського року волонтерства, яка відбулася в Кіровоградській обласній універсальній науковій бібліотеці. Ігри на знайомство, конкурси на знання країн Європи... Перша зустріч учасників майстерні перетворилася на щирі дискусії щодо форм і методів діяльності Євроклубів.

Тренінгова частина проходила в готелі „Рейкарц-Кіровоград”. Це були два надзвичайно насичені дні.

Координатори і члени Євроклубів виборювали призи за активність і знання європейської інтеграції, а головним елементом майстерні стала рольова гра. Учасники перевтілювалися у працівників міжнародних установ, ухвалювали рішення щодо поліпшення

умов для волонтерства в Європі, планували спільну діяльність у рамках проекту та мережеві ініціативи Євроклубів.

За результатами майстерні буде вдосконалено й опубліковано методичні поради із проведення рольових ігор на теми молодіжної політики та волонтерства. Виходячи з вислов-

лених Євроклубами ідей і побажань заплановано низку нових конкурсів та ініціатив, які утілюватимуть у рамках проекту „Підтримка Євроклубів в Україні у 2011 році”.

Своїми враженнями від занять в майстерні поділилися деякі її учасники з різних міст України. ☺

**НАЯВКО Наталя,
Євроклуб „Промінь Європи”,
Новороздільська спеціалізована
школа №4 Самборського району
Львівської області:**

– Майстерня допомогла побачити перевагу волонтерства і пропагувати його у своїх навчальних закладах. Ми також зрозуміли цінність діалогу й спільного ухвалення рішень, побачили, як залучають до цього в Євросоюзі молодь. У майбутньому плануємо провести подібну рольову гру в себе. Можливо, наприкінці травня в Самборі, коли відбудеться парад шкільних Євроклубів.

**КІЦІЙОВА Наталя,
Євроклуб „Європейська єдність”,
гуманітарна гімназія №39
міста Дніпродзержинськ
Дніпропетровської області:**

– Дуже цінним було живе спілкування з однодумцями. Цікаво й розумно проведено рольову гру: ми побачили, як ухвалюють рішення в Європарламенті, як на практиці діє принцип Євросоюзу „Єдність у розмаїтті”. Отримані під час майстерні навички дуже корисні. Думаю, на День Європи ми зберемо разом усі Євроклуби нашого міста, я розповім про цей захід і плануватимемо щось подібне в себе.

**ШТИХ Оксана,
Євроклуб EuroMix,
Харківська загальноосвітня
школа №91:**

– Сподобалося все: організація, співробітництво, тепла дружня обстановка, відкрите, щире спілкування з однодумцями. Ми навчилися проведенню рольової гри – раніше я ніколи не бачила, як це робиться, лише чула. Тепер пробуватимемо організувати щось подібне у себе серед харківських Євроклубів. Переконана, що мої одноклубники також отримають задоволення і користь.

ЩО ТАКЕ ЄВРОКЛУБ?

Євроклуб – форма організації молоді, що сприяє творчій реалізації її членів, залученню молоді до участі в європейських ініціативах, інформуванню з питань європейської інтеграції, громадянській освіті та громадській діяльності молоді.

Євроклуби можуть реєструватися як громадські молодіжні організації

або існувати при навчальних закладах, громадських організаціях, підприємствах.

Перші Євроклуби виникли в Португалії, звідки поширились в країнах Європи та в світі. В Україні Євроклуби з'явилися у середині 1990-х.

Починаючи з 2004 року, відповідно до державних програм з інформування громадськості з питань європейської інтеграції, в Україні проголошена

підтримка розвитку Євроклубів, однак реальних кроків з боку держави зроблено практично не було. Основним донором для Євроклубів було і залишається Представництво Європейського Союзу (до грудня 2009 року – Представництво Єврокомісії) в Україні, яке вже впродовж декількох років на конкурсній основі підтримує річні загальнонаціональні проекти з розвитку Євроклубів в Україні.

Усе про Євроклуби – <http://ukraineuroclubs.blogspot.com/>

Снілкуються non-stop <http://www.facebook.com/ukraineuroclubs>

Світ по-новому

Шановні читачі „Євробюлетеня“, запрошую вас у невеличку подорож, що має назву „Світ по-новому“. У ній ітиметься про вивчення європейського права й економіки в Німеччині. Саме навчання там за спеціальністю „Європейські студії“ змінило на 180 градусів мій світогляд. Я надзвичайно рада поділитися своїм досвідом. Можливо, навіть підштовхнути когось до чогось подібного.

Звісно, для будь-якої подорожі насамперед треба обрати маршрут та визначитися з її метою. Ще з другого курсу бакалаврату я цікавилася міжнародними відносинами та правом, а особливо європейським конституційним правом. Тому планувала продовжувати наукову та дослідницьку діяльність у цьому напрямі.

Найскладнішим виявився пошук маршруту. Якось прочитала в Інтернеті про пілотний проект Європейської Комісії в рамках Європейської політики сусідства, що давав можливість студентам з країн Східної Європи вивчати європейські студії в державах-членах ЄС за магістерською програмою. Одразу ж зрозуміла, що відбір буде складний, але... варто спробувати! Знайшла базу даних усіх можливих університетів, вибрала найцікавіші програми й відправила туди апіляційний пакет документів. Це були університети шотландського

Единбурга, німецького Фленсбурга та ірландського Лімерика. За правилами Європейської Комісії, потім університети мають подавати апіляційні форми до Брюсселя, і якщо заявку буде підтримано, то студент отримує стипендію на навчання. Але до цього університет за поданими апіляціями відбирає трьох найкращих кандидатів. І уявляєте – мене відібрали та запросили на навчання всі три навчальні заклади, до яких я подавала заявки. Однак потім прийшла відповідь від двох університетів, що їх апіляційна форма не прошла конкурсний відбір у Брюсселі. Я вже вирішила залишатися та продовжити навчання в Україні, як у вересні 2010 року прийшло повідомлення та привітання від Фленсбурзького університету: Єврокомісія підтримала його апіляційну заявку! Це означало, що я можу отримати там ступінь магістра за спеціальністю „Європейські студії“.

Це було справжнє щастя! За місяць довелося багато зробити: підготовка, відкриття візи, завершення проектів, якими займалася в Україні. Було дуже важко, але я знала, що важкі ситуації роблять нас міцнішими! І от час від'їзду настав. Це був не перший мій візит до Німеччини, але все одно трохи хвилювалася. Та Фленсбург виявився дуже привітним. Це маленьке містечко на кордоні Німеччини та Данії. Навчання сподобалося з першого ж дня, дуже вразила щирість та рівень підготовки викладачів. Більшість їх вкладають у свою роботу душу, справді люблять і цінують свій предмет, а це дуже надихає студентів. Звісно, такі викладачі є і в Україні, але хотілося б, щоб їх було в нас більше. Структурованість подання матеріалу та відповідність його інтелектуальним потребам студентів – це ще один великий плюс німецької освіти, фундамент її якості.

Багато моїх друзів, які навчалися в Німеччині, розповідали про труднощі. Казали, що тут практично неможливо навчатися на відмінно. Це виявилось стереотипом. Навчання не здалося мені дуже складним, я намагаюся бути однією із кращих студентів групи. Важливо просто виконувати всі завдання і мати натхнення. Авжеж, були й складні моменти.

Коли я тільки приїхала, навіть не мала де жити. Всі гуртожитки були зайняті, адже Фленсбург – це студентське містечко.

Фленсбурзький університет засновано 1946 року. Тут працюють висококваліфіковані викладачі не тільки з Німеччини, а й із сусідньої Данії та інших країн. Програму „Європейські студії“ за-

проводжено за підтримки Європейського Союзу. Очолює її пані Шарлотта Гайтанідес, яка багато років працювала в Європейському Парламенті, а зараз викладає у мене європейське право. Минув уже семестр, і я практично напам'ять знаю

Оксана Дегтярьова закінчила з відзнакою факультет іноземних мов Луганського національного університету за спеціальністю „Переклад“. Оксана є головою Луганської обласної молодіжної організації „Молодіжний центр регіонального співробітництва“. Координатор проектів Європейської волонтерської служби. Стипендіат програми „Завтра ЮА“ Фонду Віктора Пінчука (науковий напрям – „Міжнародні відносини“). Стипендіат Кабінету міністрів України, інтерн Канадсько-української парламентської програми.

загальний зміст та деякі статті договорів про заснування ЄС. За семестр мій багаж знань поповнився надзвичайно. Крім того, мене почала дуже цікавити економіка. Зараз я думаю над темою магістерської роботи – можливо, вона буде пов'язана саме з економічними процесами, що відбуваються в ЄС.

Повертаючись до труднощів, треба зазначити – виникали такі, яких навіть не очікувала. Зокрема, дуже сумувала за родиною та громадською

діяльністю. У Луганську ще 2009 року ми створили громадську організацію „Молодіжний центр регіонального співробітництва”. Я її очолювала, і залишити це мені було надзвичайно складно, бо це також частина мого життя. Але навчання в Німеччині – це тепер теж моє життя, і це життя по-новому: з новими поглядами, рішеннями та планами. А в планах у мене – закінчити аспірантуру зі спеціальності, якої навчаюся, та продовжити

діяльність в Україні або для неї. Колегам-студентам хочу побажати успіхів і впевненості у своїх силах. За бажання можна досягти будь-якої мети, треба лише вірити й працювати. А всім іншим хотіла би сказати: підтримуйте українську молодь, адже вона може змінити світ. А в Україні так багато талановитих молодих людей, і ми віримо в наше майбутнє! ☀

Оксана ДЕГТЯРЬОВА

„Євроавтобус”: рейс четвертий

Україною подорожує нині „Євроавтобус” – щорічний проект, що супроводжує святкування Днів Європи. Команда із 12 молодих людей стартувала 9 травня з Варшави і 27-го прибуде до Києва.

Маршрут пролягає селищами та містечками восьми регіонів – Тернопільської, Черкаської, Миколаївської, Херсонської, Дніпропетровської, Донецької, Сумської областей та Криму. Образно кажучи, до кожного з населених пунктів-зупинок молоді люди привозять Дні Європи: проводять тренінги для старшокласників на тему євроінтеграції України, розповсюджують інформаційні матеріали про Євросоюз та можливості, які він надає, реалізують спільно з місцевою громадою ініціативи, запропоновані молоддю на передпроектних підготовчих тренінгах.

„Євроавтобус” приїхав до України вчетверте, проект викликає дедалі більший інтерес з боку потенційних учасників. Цього року організатори отримали 40 заявок із 15 країн. 12 відібраних „пасажирів Євроавтобуса” представляють Румунію, Польщу, Угорщину, Італію, Україну, Латвію, Німеччину, Велику Британію, Литву та Словенію. Мета проекту – покращити поінформованість молодих громадян ЄС та українців одне про одного та позбутися існуючих стереотипів, а також підвищити мотивацію української молоді до вирішення проблем своєї громади.

Розповідає координатор проекту Дарина БАРСУКОВА:

У чому особливість цьогорічного проекту?

– Дуже серйозні заявки отримали від населених пунктів, які нас прийма-

тимуть. Їхні жителі вже брали участь у міжнародних проектах, мають відповідний досвід, вміють самостійно працювати над покращанням життя у своїх селищах та містечках. „Євроавтобус” стане для них ще однією сходинкою. А цьогорічною новинкою є так звані менторські ініціативи.

Ми провели конкурси серед молодих людей на реалізацію у їхніх населених пунктах якогось довготривалого проекту. Наприклад, в одному із кримських селищ молодь планує відновити дитячий майданчик. Вони приблизно знають, що робити, і їм у цьому допоможе ментор з ЄС: практичними порадами, у пошуку фінансування тощо.

Чому молодь з ЄС хоче брати участь у цій акції, яка мотивація?

– Цього року маємо величезний інтерес до проекту. Та й команда строкатіша, ніж зазвичай: представлені аж дев'ять держав Євросоюзу. Ці молоді люди дуже цікавляться Україною. Багато хто знає або вивчає українську мову, дехто веде нею під час поїздки тренінги. Зрештою, їм хочеться подивитися на життя невеликих міст та сільської України.

Наскільки важко організувати таку акцію?

– Проект дуже інтенсивний. Багато чого треба продумати, організувати пересування. До того ж стартуємо з-за меж України, з Варшави. Звісно, все це складно – але й надзвичайно цікаво водночас, тому інтерес до нашого проекту щороку зростає. ☀

Більше про проект „Євроавтобус” можна дізнатися на його сайті <http://eurobus.org.ua>

Європейська культурна спадщина примножується

10 червня в Амстердамі відбудеться вшанування переможців цьогогорічної Європейської премії з культурної спадщини. Її спільно присуджують Єврокомісія та мережа „Європа Ностра”. Переможців 27, шість із них отримують гран-прі та по €10 тис.

Лауреатів премії визначають у чотирьох номінаціях: збереження; дослідження; діяльність, присвячена збереженню культурної спадщини; освіта, тренінги та підвищення обізнаності. Нагородження відбудеться у присутності Комісара ЄС з питань освіти, культури, багатомовності та молоді Андрулли Вассиліу та всесвітньовідомого тенора Пласідо Домінго,

який є президентом „Європа Ностра”. 27 нинішніх переможців відібрано зі 140 проектів, поданих на конкурс із 31 країни Європи.

Ось кілька прикладів лауреатів номінації „Збереження” – в її рамках відзначають успішні археологічні проекти та реконструкцію культурних пам’яток.

Antwerpen Centraal – центральний залізничний вокзал Антверпена (Бельгія). Цю чудову будівлю звели 1905 року. Торік станцію реконструювали таким чином, що вона відповідає технічним вимогам і соціальним потребам сьогодення, але водночас зберігає свій первісний вигляд та історичну цінність.

L'Abbaye d'Ardenne – Арденське абатство в Нормандії (Франція). Більшість будівель цього давнього монастиря збудували у XIII ст., весь ансамбль було завершено у XVII ст. Після Великої французької революції будівлі абатства перетворили на стайні, а 1944 року вони ще й постраждали від війни. Тепер абатство відновили в оригінальному вигляді.

Ancient Messene – давня Мессене, Мессенія (Греція). Відзнаки удостоєні масштабні археологічні розкопки цього давньогрецького міста, заснованого 369 року до нашої ери. Нині на власні очі можна побачити його тогочасні архітектурні комплекси. ☼

Кав'ярня „Серце для людей” (Бельгія)

Античний архітектурний комплекс Мессенія (Греція)

Арденське абатство (Франція)

Мережа „Європа Ностра” об’єднує та презентує 250 неурядових організацій, 150 асоціацій та 1500 індивідуальних членів із більш ніж 50 країн.

Детальна інформація про лауреатів Європейської премії з культурної спадщини – на сайті мережі „Європа Ностра” (www.europanostra.org).

Деякі з проектів–претендентів на нагороду представлено на 4-й сторінці обкладинки.

Миколаївці голосують
за європейські цінності!

Шановні читачі!

**Наступний номер „Євробюлетеня” буде цілком присвячено „Дням Європи” в Україні.
Вони відбулися у травні в Миколаєві, Києві та Сумах.**

Прес-брифінг
за участі Голови
Представництва
ЄС в Україні
Жозе Мануела
Пінту Тейшейри
та представників
місцевої влади

Детальніше: http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/press_corner/all_news/news/2011/2011_04_06_uk.htm

Підпишіться на „Євробюлетень” та новини Представництва ЄС в Україні:

 http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/press_corner/newsletter_subscription/index_uk.htm

Завітайте на сторінку ЄС:

 <http://www.facebook.com/pages/Delegation-of-the-European-Union-to-Ukraine/126879227356714>

Європейську премію з культурної спадщини (European Union Prize for Cultural Heritage/Europa Nostra Awards) присуджують із 2005 року.

Метою є заохотити високі стандарти й майстерність у збереженні об'єктів культурної спадщини, а також стимулювати транскордонні обміни знань та досліджень у цій сфері.

Хижа в Астуріасі (Іспанія)

Реставрація меблів Bouille-Technique (Німеччина)

Центральний вокзал Антверпена (Бельгія)

Архітектурний парк у Амстердамі (Нідерланди)

Церква Св. Георгія (Албанія)